

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

งานการศึกษาออกโรงเรียน เป็นงานที่ทำกับประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย ครอบคลุมประชากรวัยต่าง ๆ ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนถึงวัยชรา รัฐบาลในฐานะผู้รับผิดชอบ จัดการศึกษาเพื่อเป็นรัฐบริการให้กับประชาชนในประเทศ จึงได้จัดตั้งหน่วยงานต่าง ๆ ขึ้น หลายหน่วยงานเพื่อให้มีหน้าที่ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบตอบสนองความต้องการ ของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย จากความหลากหลายของหน่วยงานและประเภทของกิจกรรม การศึกษานอกระบบที่จัดขึ้น บางครั้งทำให้เกิดความซ้ำซ้อนของงานรวมทั้งเกิดการสูญเสีย เปลาต์ด้านทรัพยากรต่าง ๆ

เพื่อเป็นการประหยัดคน เงิน และวัสดุ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินงาน ตลอดจนทั้งเป็นการลดความขัดแย้ง สร้างความสอดคล้องระหว่างหน่วยงานและลดความซ้ำซ้อนของงานที่ปฏิบัติ หน่วยงานต่าง ๆ ดังกล่าวได้ก่อตั้งคณะกรรมการประสานงานขึ้น ผลจากการก่อตั้งและแต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานก่อให้เกิดความสำเร็จของงานอย่างมาก และช่วยประหยัดทรัพยากรต่าง ๆ ที่ใช้ในการดำเนินงานยังผลให้บรรลุวัตถุประสงค์ของรัฐบาลที่ตั้งไว้คือ ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด (ไพรัตน์ เตะรินทร์ 2524 : 112)

การประสานงานเป็นทั้งขั้นตอนและวิธีการของการบริหาร สมพงษ์ เกษมสิน (2526) ไพรัตน์ เตะรินทร์ (2524) สมาน รังสิโยภักดิ์ และสุธี สุทธิสมบุรณ์ (2526) กล่าวไว้สรุปได้ว่า การประสานงานจะก่อให้เกิดประโยชน์กับหน่วยงานดังนี้

1. ช่วยให้คนในองค์กรเข้าใจนโยบายและวัตถุประสงค์ขององค์กรได้ดียิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2. ช่วยประหยัดเวลา เงิน วัสดุและสิ่งของในการดำเนินงาน
3. ช่วยสร้างความเข้าใจอันดี สัมพันธภาพในหมู่คณะ ลดความขัดแย้งและความ
ซ้ำซ้อนของงาน
4. ช่วยให้คนปฏิบัติงานเป็นหมู่คณะ มีขวัญกำลังใจในการทำงาน มีความคิดใหม่ ๆ
และปรับปรุงอยู่เสมอ

ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดเชียงราย สังกัดกองสงเคราะห์ชาวเขา
กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานหนึ่งในจำนวนหลายหน่วยงานที่
จัดการศึกษาอบรมให้กับชาวเขาที่ตั้งถิ่นฐานอยู่บนภูเขาในเขตจังหวัดเชียงราย ซึ่งจาก
การสำรวจชาวเขาที่ตกหล่นบัญชีสำรวจเพิ่มเติมปี 2531 มีประชากรชาวเขาเผ่าต่าง ๆ
ตั้งถิ่นฐานอยู่บนภูเขาในเขตจังหวัดเชียงราย ดังนี้คือ เผ่าอีเก้อ 29,975 คน เผ่ามูเซอ
28,782 คน เผ่าแม้ว 13,015 คน เผ่าลีซอ 7,509 คน เผ่าเย้า 11,200 คน
เผ่ากระเหรี่ยง 5,458 คน เผ่าลัวะ 948 คน และเผ่าขมุ 1,779 คน รวมประ
ชากรชาวเขาทั้งสิ้น 98,665 คน (ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดเชียงราย
2531 : 8) ชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรเป้าหมายในการจัดการศึกษา
นอกระบบของศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดเชียงรายนับว่ากระจายอยู่ในทั้ง
11 อำเภอ ของจังหวัดแต่ในจำนวนนี้มี 7 อำเภอ ที่ชาวเขาอาศัยอยู่หนาแน่นที่สุด คือ
อำเภอเมือง อำเภอแม่จัน อำเภอเชียงแสน อำเภอแม่สรวย อำเภอเวียงป่าเป้า อำเภอ
เทิง และอำเภอเชียงของ (คำสั่งที่ มท. 681/2531 ลงวันที่ 30 ธันวาคม 2531)

การจัดการศึกษานอกระบบให้กับชาวเขาของศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจ
ังหวัดเชียงราย ถ้ามองอย่างรวม ๆ แล้วมีวัตถุประสงค์เช่นเดียวกับการจัดการศึกษานอกระ
บบให้กับคนทั่วไปคือ สนองตอบความต้องการของ 3 ฝ่ายคือ ความต้องการของปัจเจกชน
ความต้องการของสถาบัน ความต้องการของสังคม (สมบูรณ์ ศาลยาชีวิต 2526) โดยมี
เงื่อนไขว่า ความต้องการดังกล่าวจะต้องสอดคล้องกับนโยบายของการศึกษาเพื่อพัฒนาชีวิต
และสังคม ซึ่งก่อให้เกิดการอยู่ดี กินดี มีความสุขตามอัตภาพ มีความเสมอภาค ความเท่า

เทียมกันระหว่างชาวเขากับชาวไทยทั่วไป มิให้ชาวเขาถูกเอารัดเอาเปรียบและมุ่งผลม
กลมกลืนให้ชาวเขาลำบากตระหนักในความเป็นประชาชนคนไทย (กรมประชาสงเคราะห์
2517 : 12)

ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดเชียงราย ได้ส่งเจ้าหน้าที่หน่วยพัฒนา
และสงเคราะห์ชาวเขาเคลื่อนที่ออกไปประจำอยู่ในกลุ่มหมู่บ้านชาวเขา ดำเนินการร่วมกับ
ชาวเขาในชุมชน โดยการช่วยกันคิด ช่วยกันวางแผน ช่วยกันทำตามแผนและช่วยกันแก้ปัญหา
หา (กรมประชาสงเคราะห์ 2507 : 5) กิจกรรมที่จะวางแผนดำเนินการนั้นจะต้องคำนึง
ถึงทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นเป็นหลักซึ่ง นาย ซี เยน (Y.C เยน) ได้กล่าวไว้เป็นเชิง
ปรัชญาว่า การพัฒนาชนบทจะต้องไปหาประชาชน อยู่ร่วมกับประชาชน เรียนรู้จากประชาชน
รักเขา วางแผนร่วมกับเขา ตั้งต้นจากสิ่งที่เขาเป็นอยู่ สร้างจากสิ่งที่มี (อ้างถึงใน
สุนทร สุนันท์ชัย 2529 : 52) ปัจจุบันศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดเชียงราย
ดำเนินการและประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ จัดการศึกษาอกระบบให้กับชาวเขา 3 ด้าน
คือ ด้านการศึกษาพื้นฐาน ด้านงานอาชีพ ด้านข้อมูลข่าวสาร

ด้านการศึกษาพื้นฐาน ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดเชียงราย ได้ส่ง
เจ้าหน้าที่หน่วยพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาเคลื่อนที่เข้าไปดำเนินการจัดการศึกษาอกระ
บบขั้นพื้นฐานให้กับหมู่บ้านชาวเขาที่อยู่ห่างไกล โดยสร้างเป็นโรงเรียนชั่วคราว 85 แห่ง
มีครูสอนชาวเขาทั้งที่เป็นลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว จำนวน 116 คน ดำเนินการ
สอนโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กและเยาวชนชาวเขาสามารถอ่านเขียนภาษาไทยเบื้องต้น
ได้ และสามารถสื่อสารกับคนพื้นราบได้เข้าใจ โรงเรียนชั่วคราวดังกล่าวไม่มีการออก
หลักฐานรับรองความรู้ให้กับผู้เรียน นอกจากการศึกษาอกระบบที่ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์
ชาวเขาจังหวัดเชียงรายดำเนินการเองแล้ว ยังร่วมมือประสานงานกับศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนจังหวัดเชียงราย ดำเนินโครงการศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา ใน
พื้นที่ที่หน่วยพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาเคลื่อนที่ของศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา
จังหวัดเชียงรายได้สร้างความสัมพันธ์และเตรียมชุมชนชาวเขาไว้ในระดับหนึ่งแล้ว ปัจจุบัน

มีกลุ่มศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา (ศศช.) 12 กลุ่ม มีครูผู้ทำการสอน 92 คน ใน 81 หมู่บ้าน (รายงานสรุปผลการดำเนินงาน ศศช. ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดเชียงราย 2531 หน้า 12) วัตถุประสงค์ประการหนึ่งในการดำเนินงานโครงการ ศศช. ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเชียงรายคือประสานงานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบชาวเขาในพื้นที่อยู่ก่อนแล้วดำเนินการจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาชาวเขาในด้านพื้นฐานให้กับเด็กและเยาวชนตลอดจนผู้ใหญ่ที่สนใจในรูปแบบ บุคคล กลุ่มบุคคล และชุมชน (บทบาทหน้าที่และแผนการทำงานครูอาสาสมัคร ศศช. ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเชียงราย 2531 หน้า 1)

ด้านอาชีพ ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดเชียงราย ได้ดำเนินการจัดการศึกษาอบรมเพื่อพัฒนาชาวเขาให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 โดยพัฒนาเป็นเขตพื้นที่และเป็นโครงการสมบูรณ์แบบดำเนินงานโครงการประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการตลาดด้านส่งเสริมการเกษตร ให้ความรู้แก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายในเรื่องบัญชี พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ยาฆ่าแมลง และบริการสินเชื่อการเกษตร ตลอดจนการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อเป็นพื้นฐานในการจัดตั้งสหกรณ์การเกษตรต่อไป (สรุปผลการดำเนินการประจำปี ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดเชียงราย 2531 หน้า 6) ด้านหัตถกรรม ศิลปประดิษฐ์ประจำเผ่า ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดเชียงราย ได้ส่งเสริมและนำจัดตั้งกลุ่มสตรีเย็บปักประดิษฐ์น้ำออกจำหน่ายเพื่อเป็นรายได้เสริมของครอบครัว ซึ่งสามารถทำให้ฐานะทางเศรษฐกิจของชาวเขาดียิ่งขึ้น

ด้านข้อมูลข่าวสาร ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดเชียงราย ได้ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านต่าง ๆ เช่น ข่าวสารเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ ประสานงานกับกองทัพบกภาคที่ 3 ข่าวสารเกี่ยวกับอนามัยและวางแผนครอบครัว ประสานกับสำนักงานสาธารณสุข ตลอดจนติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ทำภาพยนตร์สารคดีไปฉายในหมู่บ้านชาวเขาเพื่อให้ชาวเขาได้ทราบข้อมูลข่าวสารจากสังคมภายนอกเพื่อที่จะได้ให้ชาวเขานำเอาข้อมูลที่ได้ไปปรับเปลี่ยนวิถีความเป็นอยู่ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมภายนอก (กรมประชาสัมพันธ์ 2531 : 21)

การจัดการศึกษานอกระบบด้านต่าง ๆ ที่ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา จังหวัดเชียงราย จัดบริการให้กับชาวเขานั้นมีหน่วยงานของรัฐบาลที่รับผิดชอบโดยตรงปฏิบัติ อยู่แล้ว แต่ยังคงขยายการบริการไปไม่ถึงทั่วถึงทุกกลุ่มหมู่บ้านชาวเขา เช่น การจัดการศึกษา ด้านความรู้พื้นฐาน มีสำนักงานประถมศึกษาจังหวัด ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ด้านอาชีพมีสำนักงานเกษตรจังหวัดและสำนักงานเกษตรอำเภอ ด้านสาธารณสุขมีสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดและสำนักงานสาธารณสุขอำเภอรับผิดชอบ เป็นต้น ดังนั้นหน้าที่หลัก และสำคัญประการหนึ่งของศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดเชียงรายคือ ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐบาลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องที่กล่าวมาข้างต้น โดยเฉพาะหน่วยงานระดับ อำเภอซึ่งรับผิดชอบโดยตรงในการจัดการศึกษานอกระบบด้านต่าง ๆ ให้กับชาวเขาในท้อง ที่อำเภอเพื่อให้การบริการงานการศึกษานอกระบบให้กับชาวเขาเป็นไปอย่างทั่วถึงและมี ประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด จากความสำคัญของการประสานงานของศูนย์พัฒนาและ สงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดเชียงรายได้กล่าว กระทรวงมหาดไทยได้แต่งตั้งคณะทำงานชาว เขาอำเภอขึ้น มีนายอำเภอเป็นประธาน หัวหน้าสำนักงานระดับอำเภอของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นคณะทำงาน ปลัดอำเภอฝ่ายปกครองและพัฒนาเป็นคณะทำงานและเลขานุการ ผู้ประสานงานชาวเขาระดับอำเภอของศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดเชียงราย เป็นคณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ (คำสั่งมหาดไทยที่ มท.681/2531 ลงวันที่ 30 ธันวาคม 2531) คณะทำงานดังกล่าวมีหน้าที่ดังนี้

1. ประสานแผนและจัดทำแผนเพื่อแก้ไขปัญหาชาวเขาและปัญหาบนพื้นที่สูงใน อำเภอ นั้น ๆ
 2. อำนวยความสะดวกและติดตามผลการปฏิบัติงานตามนโยบาย แผนงาน โครงการ และ มาตรการเพื่อแก้ไขปัญหาชาวเขา และปัญหาบนพื้นที่สูงในอำเภอ นั้น ๆ
 3. เป็นศูนย์กลางในการแก้ไขปัญหาชาวเขาและปัญหาบนพื้นที่สูงในอำเภอ นั้น ๆ
- (กรมประชาสัมพันธ์ คู่มือการปฏิบัติงานสำหรับเจ้าหน้าที่ประสานงานชาวเขาระดับ อำเภอ 2532 หน้า 17)

เนื่องจากคณะทำงานชาวเขาระดับอำเภอ เป็นคณะทำงานที่แต่งตั้งขึ้นใหม่ มีหน้าที่สำคัญในการประสานแผนและจัดทำแผนการศึกษานอกระบบ เพื่อพัฒนาชาวเขาตลอดจนติดตามผลการปฏิบัติงาน กิจกรรมการศึกษานอกระบบที่จัดให้บริการกับชาวเขาในอำเภอ ที่รองรับผิดชอบของจังหวัดเชียงราย จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาวิจัยถึงกระบวนการประสานงานของคณะทำงานชาวเขาระดับอำเภอด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติ ด้านบุคลากร และด้านงบประมาณในการจัดการศึกษานอกระบบให้กับชาวเขารวมทั้งศึกษาให้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการประสานงานของคณะทำงานชาวเขาระดับอำเภอ ในการจัดการศึกษานอกระบบให้กับชาวเขา โดยจะศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากตัวผู้ประสานงานหรือสมาชิกคณะทำงาน ระบบการทำงานในคณะทำงานและการบริหารงานของหน่วยงานต้นสังกัดของคณะทำงานเพื่อที่จะได้นำเอาคำตอบจากการศึกษาวิจัยมาเป็นแนวทางในการพิจารณาแก้ไข ปรับปรุง การประสานงานของคณะทำงานชาวเขาอำเภอจังหวัดเชียงราย ในการจัดการศึกษานอกระบบให้กับชาวเขาได้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการประสานงานของคณะทำงานชาวเขาอำเภอด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติ ด้านบุคลากร และด้านงบประมาณในการจัดการศึกษานอกระบบให้กับชาวเขา
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการประสานงานของคณะทำงานชาวเขาอำเภอ ในการจัดการศึกษานอกระบบให้กับชาวเขา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

ข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาวิจัย จะเป็นแนวทางเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งศูนย์ส่งเสริมชาวเขา ใช้ในการพิจารณาแก้ไข ปรับปรุง การประสานงานของคณะทำงานชาวเขาอำเภอจังหวัดเชียงราย ในการจัดการศึกษานอกระบบให้กับชาวเขาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งยังจะช่วยให้ผู้ที่สนใจศึกษาและผู้ปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง

กับการประสานงานของหน่วยงานต่าง ๆ ได้เข้าใจกระบวนการและปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ของการประสานงานได้ดียิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษา

1. ขอบเขตของประชากรที่ศึกษา ประชากรที่ใช้ในการศึกษาของการวิจัยครั้งนี้ เป็นสมาชิกคณะทำงานชาวเขาอำเภอที่ได้รับการแต่งตั้งจากกระทรวงมหาดไทย ตามคำสั่ง ที่ มท.681/2531 ลงวันที่ 30 ธันวาคม 2531 (ยกเว้นสารวัตรใหญ่สถานีตำรวจภูธร เนื่องจากมีบทบาทในการให้การศึกษาไม่เด่นชัด) และบุคคลผู้ได้รับมอบหมายจากสมาชิกคณะทำงาน

2. ขอบเขตของเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้จะศึกษากระบวนการประสานงานของคณะทำงานชาวเขาอำเภอ ตามเนื้อหาต่อไปนี้

2.1 การประสานงานของสมาชิกคณะทำงานชาวเขาอำเภอและบุคคลผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำงานกับชาวเขา กับสมาชิกคณะทำงานและผู้ได้รับมอบให้ทำงานกับชาวเขาคนอื่น ๆ ในการจัดการศึกษานอกระบบให้ชาวเขา

2.2 วิธีการประสานงานของสมาชิกคณะทำงานชาวเขาอำเภอและผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ทำงานกับชาวเขา ในการจัดการศึกษานอกระบบให้กับชาวเขา

2.3 ระดับการประสานงานของสมาชิกคณะทำงานชาวเขาอำเภอและบุคคลผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำงานกับชาวเขา ในการจัดการศึกษานอกระบบให้กับชาวเขา

2.4 ปัญหาและอุปสรรคในการประสานงานของสมาชิกคณะทำงานและผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ทำงานกับชาวเขา

2.4.1 ปัญหาที่เกิดจากสมาชิกคณะทำงาน

2.4.2 ปัญหาที่เกิดจากระบบการทำงานของคณะทำงาน

2.4.3 ปัญหาที่เกิดจากหน่วยงานต้นสังกัดของสมาชิก

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. กระบวนการประสานงาน หมายถึง วิธีการ ขั้นตอนและการจัดกลไกขององค์
กรในการประสานงานของคณะทำงานชาวเขาอำเภอ ด้านการวางแผน ด้านปฏิบัติ ด้าน
บุคลากร และด้านงบประมาณในการจัดการศึกษานอกระบบให้กับชาวเขา
2. คณะทำงานชาวเขาระดับอำเภอ หมายถึง คณะบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งตาม
คำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ มท.681/2531 ลงวันที่ 30 ธันวาคม 2531 ซึ่งประกอบไป
ด้วย นายอำเภอ สารวัตรใหญ่สถานีตำรวจภูธร ปลัดอำเภอฝ่ายปกครองและพัฒนา
เกษตรอำเภอ พัฒนาการอำเภอ สาธารณสุขอำเภอ ศึกษาธิการอำเภอ หัวหน้าการประม
ศึกษาอำเภอ ผู้ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับอำเภอ ผู้ประสานงานชาวเขา
ระดับอำเภอของจังหวัดเชียงราย
3. การประสานงานด้านการวางแผน หมายถึง การประสานงานในการวางแผน
จัดการศึกษานอกระบบให้กับชาวเขาของหน่วยงานในคณะทำงานชาวเขาอำเภอต่าง ๆ
ของจังหวัดเชียงราย
4. การประสานงานด้านการปฏิบัติ หมายถึง การประสานงานของหน่วยงานใน
คณะทำงานชาวเขาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบให้กับชาวเขาในอำเภอท้องที่
จังหวัดเชียงราย
5. การประสานงานด้านบุคลากร หมายถึง การประสานงานในหน่วยงานต่าง ๆ
ของคณะทำงานชาวเขาอำเภอที่ปฏิบัติกิจกรรมการศึกษานอกระบบกับชาวเขา อันจะก่อให้เกิด
การใช้บุคลากรร่วมกันในลักษณะต่าง ๆ เช่น การยืมตัว การช่วยงานเป็นครั้งคราว
การร่วมประชุมหรือปรึกษาหารือ เป็นต้น
6. การประสานงานด้านงบประมาณ หมายถึง การประสานงบประมาณในการจัด
การศึกษานอกระบบให้กับชาวเขาของหน่วยงานในคณะทำงานชาวเขาอำเภอ